

B. As., 27-VII-41; P. Inchauspe, ib. 6-VIII-44; M. Booz, en el diari *Los Andes*, 15-IX-1940; Carpena, *La Nación*, 29-IX-1940.

ALBARDÀ, 'bufó poca-solta', de l'hispano-àrab *bardân* 'home que diu xavacanades', de l'arrel aràbiga *b-r-d* que expressa fredor i poca-solta. □ 1.ª doc.: 1399 (escrit *alberdà*, *Ardis* I, 117); S. xv, en el *Recull d'Eximplis* p. p. Aguiló: «*albardà*, home fent *albardaneries*: buffo, scurra ---», 1472, JEsteve, a7v^ob.

També cast. *albardán*, que ja apareix a finals del S. XIII, en la 1.ª *Crón. Gral.*, MzPi., *Poesia Jugl.*, p. 33. No hi ha cap motiu per admetre que el català vagi pendre'l del castellà i no directament de l'àrab (com suggereix Neuvonen, 219); *albardana* f., com a epítet en l'Arx. de Hita, 1232d (i *albardán*, 259). Del castellà va passar al bc. *alberdau* «regocijado» que apareix en el biscaí dels *Refranes y Sent.* de 1596, i *alberdania* en Gavon-Sariac, etc. (Mitxelena, *BSVAP* 1966, 289). En àrab només s'ha documentat *bârid* en aquesta acc., participi actiu de la dita arrel, però Dozy, *Gloss.*, 66, es refereix a l'equivalència dels tipus morfològics *bârid* i *bardân* en àrab vulgar, y totes dues formes estan ben documentades en el sentit de 'fred' (Freytag I, 106a). Vegeu el mateix glossari per a l'aplicació de la idea de fredor a la de niciesia, calembur sense gràcia, en àrab, i *frío* en aquest sentit és corrent en el castellà dels Ss. XVI-XVII, segurament com a calc semàntic de l'àrab. També gall. ant. *albardán*, -*dão* (*Cantigas*, 401.7n, apèndix 1.10d); DCEC I, 83b.

DERIV.: *Albardanejar*, S. xv, *Fi del Comte d'Urgell* («allí se trobave un orat qui anave *albardanejant*», mal llegit *albardeujant* en l'ed. NCL., 93). *Albardaneria* [1472, J. Esteve: «*albardà*: home fent *albardaneria*», *Liber Eleg.*].

ALBARDÍ, planta gramínia semblant a l'espart i a la boga, de l'àr. *bardí* 'papyrus'. □ 1.ª doc.: 1797, Cavanilles, *Observ.*, II, 324, com a nom del *Lygeum Spartum*, Linn.

És un mot sobretot valencià, que he sentit en particular a Guardamar (com a equivalent de *masseta*, 1963); però no ho deu ser exclusivament car també vaig anotar *albardín* en el parlar d'Alins de Llitera, mig-català mig-aragonès, com a nom d'una planta en forma de tija amb un plomallet, que es fa en les basses (1964). Per a l'origen aràbic, cf. DCEC I, 83; Dozy, *Gloss.*, 66-67; per a formes magrebines, veg. Schuchardt, *ZRPh.* xxxiii, 384-9, que registra *berdi* «espadana» en *PAlc.* i *bardí* en l'àrab del Marroc i Algèria (Lerchundi, Beaussier); més magrebí en Colín, *Hespéris* vi, 61 (Gbâla sept. *abêrdi* 'espècie de jonc'). S'ha registrat també un cast. *albardín*, que el *DACEsp.* admetia ja el 1884, i Schuchardt creu pres del català de València, cosa gens inversemblant, si bé l'afegit de la -n no és prova decisiva (cf. *azacán* de *saqqâ*, etc.). Steiger i Hess v. Wyss (*VRom.* II, 72n.) creuen que tenen el mateix origen el cast. *rosa albardera* 'Paeonia Broteri' i port. *albardina* 'peònia sil-

vestre'.

DERIV.: Com a collectiu s'ha usat un cast. *albardinar*, amb el qual potser hem d'identificar *El Bardinal*, nom d'un molló de Lliria afrontant amb Alcubles, i partida de Lliria: em diuen en aquesta ciutat que és apellatiu en el sentit de 'lloc on tiren runa i escombraries' (potser es tracta d'un erm mollerós on es fa l'albardí; ¿o seria variant mossàrab de l'arag. *pardinal*, cat. pirinenc *pardina*, aranès *pardia* (PARIETINA) 'ruïnes d'edifici desplotat?').

Albardó, *albardonar*, *albardoner*, V. *albarda* *Albareda*, *albarell*, *albarella*, V. *alber* *Albarenc*, V. *alba* *Albargina*, V. *alberginia* *Albaris*, V. *alba* *Albarrana*, *albarrani*, V. *barri* *Albarsana*, V. *herba-sana* (HERBA) *Albarzer*, *albarzeral*, *alberzerola*, V. *esbarzer* *Albarzó*, V. DCEC BARZÓN, I, 417-8 (és pueril l'objecció d'AlcM, ja que és una forma manllevada solament trobada a Biar, poble fronterer de Castellà, per tant la z sonora pertany a la fonètica del castellà, que en aquesta zona va conservar les sonores fins al S. XIX, i àdhuc el XX, a Ènguera, etc.). *Albat*, V. *alba* *Albatàrrec* no es pronuncia mai *albatàrrek* en el llenguatge local (contra el que diu AlcM) sinó *albatàri* (o, popularment, més aviat *lo batàri*), que és també la forma etimològica, cf. E.T.C. I, 211-213 *Albatros*, V. *alcatràs*

ALBECA, 'part exterior de la llenya de l'arbre', mot comú al català i alguns parlars occitans, derivat d'ALBUS 'blanc', pel seu color, que és més blanquinós que el de l'escorça i el del cor; però com sigui que el sufix -eca no és llatí i ALBOS és indoeuropeu amb descendència a quasi totes les llengües occidentals d'aquesta família, si bé podria ser un derivat del llatí format en romànic, això és dubtós, i es més aviat probable que es tracti d'un *ALBĪCĀ ja format en una llengua cèltica o del substrat indoeuropeu veí del cèltic. □ 1.ª doc.: 1575, OPou.

Entre les parts de l'arbre, amb l'equivalència llatina *alburnum* (*TbPu.*, 59). D'aquest dicc. passà al de Torra [1650, «*albeca*, blanch o greix del arbre», s. v. *arbre*]. Ja l'usà Verdagner en l'*Atlàntida*, parlant de monstres marins: «altres ab ell l'abisme n'escup, que dins l'*albeca* / de l'arbre que s'atterra tenien aspreniu» (cant VIII, p. 214). El mot és d'ús general avui en el dialecte central i part, almenys, del rossellonès; si bé en tota la zona pre-pirinenca es pronuncia *aybèca*: veg. *CostCatMancom.* I, s. v. *ayb-*; «un arbre baumat, que ja no té cor i només li queda l'aybèk» sento a Les Llosses (1954). La mateixa forma bàsica es troba en una part del territori occità, i sembla existir-hi ja a l'Edat Mitjana, si bé és estrany als trobadors i no sabem d'on tragué un oc. *albeca* f. «aubier d'un arbre» el PDPF (no en *Rayn.*, PSW, Brunel, Pansier ni els gloss. dels docs. de Paul Meyer); de tota manera avui existeix en el delfinès del Champ-saur (*ooubécha* «aubier», D. Martin, *Le Patois de Lallé*, Alts Alps, cap al trifini amb l'Isère i la Droma); en diverses zones de Gascunya s'usa el masculí cor-